

career
енбек

Отбасы саясаты саласындағы
салалық кеңестің шешімімен
бекітілген
Хаттама №3
2024 жылғы 21 маусым

ОТБАСЫ САЯСАТЫ САЛАСЫНДАҒЫ САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ

Астана 2024 ж.

Мазмұны

1. КІРІСПЕ	3
2. САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ ПАСПОРТЫ	
3. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
4. САЛАНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ	5
5. ОТБАСЫ САЯСАТЫ САЛАСЫН ТАЛДАУ	
6. САЛАНЫҢ КӘСІБИ СТАНДАРТТАРЫНЫҢ ТІЗІМІ	31
7. ҚОРЫТЫНДЫЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР	36
8. СБШ БІЛІКТІЛІК ДЕҢГЕЙЛЕРІНІҢ СИПАТТАМАСЫ	37
9. КӘСІПТІК БІЛІКТІЛІК КАРТАСЫ	37
10. ФУНКЦИОНАЛДЫ КАРТА.	38

1. КІРІСПЕ

Отбасы саясаты саласындағы салалық біліктілік шеңбері әлеуметтік әріптестік және отбасы саясаты саласындағы әлеуметтік және еңбек қатынастарын реттеу жөніндегі салалық комиссия мүшелері жүргізген талқылау қорытындысы бойынша әзірленді.

Талқылауға ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің, ҚР Оқу-ағарту министрлігінің, ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің «Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» АҚ, Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссияның, «Дағдарыс орталықтары одағы» ЗТБ, «Бақытты жанұя» отбасы институтын қолдау КММ, Кәсіподақтар орталығы, Астана қаласы әкімдігінің «Жанұя» отбасын қолдау орталығы, «Үміт» дағдарыс орталығы КММ, «Қорғау-Астана» ЖҚ, «Талдықорған әйелдерді қолдау аумақтық орталығы» РҚБ, Ақмола облысының Кәсіподақ орталығы, «Орталық» КММ «Жастар бастамаларын дамыту» өкілдері қатысты.

СБШ атауы: Отбасы саясаты саласындағы салалық біліктілік шеңбері
Бекіткен күні: 2024 жылғы 21 маусым

2. САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ ПАСПОРТЫ

1. Саланың сипаттамасы – Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік отбасы саясатын жетілдіру, ажырасу коэффициентін төмендету, халықтың репродуктивті денсаулығын жақсарту, балалар қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

2. Экономикалық қызмет түрлері:

- Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету

Кәсіби топтар мен кіші топтар:

- 87 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, әлеуметтік қызметтер көрсету

- 87.9 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, өзге де әлеуметтік қызметтер көрсету

- 87.90 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, өзге де әлеуметтік қызметтер көрсету

- 87.90.0 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, өзге де әлеуметтік қызметтер көрсету

3. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Осы салалық біліктілік шеңбері ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бұйрығымен бекітілген әдістемелік ұсынымдарға сәйкес әзірленді (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 15 қыркүйекте № 33416 болып тіркелді).

Осы салалық біліктілік шеңберінде мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

- Ұлттық біліктілік жүйесі – біліктілікке еңбек нарығы тарапынан сұранысты және біліктілікке білім беру, оның ішінде информалды білім беру жүйесі тарапынан ұсынысты реттеу мен келісудің құқықтық және институционалдық құралдары мен тетіктерінің кешені;
- Салалық біліктілік шеңбері – Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер сыныптауышының, Ұлттық біліктілік шеңберінің негізінде әзірленеді және салада орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және пайдаланылатын білімнің, машықтың және құзыреттің сипатына қарай деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды сыныптайтын құжат;
- Салалық мемлекеттік органдар (бұдан әрі – мемлекеттік органдар) – мемлекеттік басқарудың тиісті саласында (аясында) басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік органдар;
- Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер сыныптауышы (бұдан әрі – ҰКС) – Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын кәсіптер атауларын көрсететін және оларды орындалатын жұмыстардың түріне сәйкес дағды деңгейі мен оған мамандану бойынша сыныптайтын стандарттау жөніндегі құжат;
- Функционалды карта – қызметкер осы немесе басқа кәсіби топ не кіші топ шеңберінде белгілі бір кәсіппен айналысатын еңбек функциясының, білімнің, қабілеттің, дағды мен кәсіби міндеттердің құрылымдалған сипаттамасы;
- Кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;
- Қызмет – жұмыс орнында жүзеге асырылатын, табыс немесе кіріс әкелетін, орындалатын негізгі тапсырмалар мен міндеттердің сәйкес келуінің жоғары дәрежесімен сипатталатын жұмыстар жиынтығы;
- Құзірет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндетті орындауға мүмкіндік беретін дағдыны қолдану қабілеті;
- Кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;
- Біліктілік деңгейі – біліктілік шеңберінде белгіленген және сипатталған білім, білік, күрделілік, еңбек контекстің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланған қызметкерлердің құзыреттеріне қойылатын талаптардың жалпыланған жиынтығы;
- Білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

- Дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті;
- Кәсіп – жеке адам жүзеге асыратын және орындалуы үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін қызмет түрі;
- Машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;
- Мемлекеттік отбасы саясаты – Қазақстанның әлеуметтік саясатының құрамдас бөлігі болып табылады және отбасының өмір сүру жағдайын жақсартуға мен сапасын арттыруға бағытталған ұйымдастырушылық, экономикалық құқықтық, ғылыми, ақпараттық және кадрлық қамтамасыз ету қағидаттары, бағалаулары және шаралары жүйесін білдіреді.¹

Қарастырылып отырған салада кадр ресурстарының қызметі мынадай НҚА-мен реттеледі:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы;
- Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы Еңбек кодексі;
- «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы № 518-IV ҚР Кодексі;
- «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 20 сәуірдегі Әлеуметтік кодексі;
- «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-ІІ Заңы;
- «Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-IV Заңы.

4. САЛАНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ:

Саламен сабақтас қызмет түрлері Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуішінің (бұдан әрі - ЭҚЖЖ) кодтарымен ұсынылған:

- 88 Тұрғылықты жерін қамтамасыз етпей әлеуметтік қызметтер көрсету;
- 88.1 Қарт азаматтар мен мүгедектігі бар адамдарға тұруды қамтамасыз етпей әлеуметтік қызметтер көрсету;
- 88.9 Тұруды қамтамасыз етпей басқа да әлеуметтік қызметтерді ұсыну;
- 88.91 Күндізгі бала күтімі;

¹ «Қазақстан Республикасындағы 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 6 желтоқсандағы № 384 Жарлығы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/>

- 88.99 Басқа топтамаларға енгізілмеген, тұруды қамтамасыз етпей өзге де әлеуметтік қызметтерді ұсыну.

Отбасы саясаты саласымен сабақтас кәсіптер ҰҚЖ кодтарымен келесідей ұсынылған:

2635-5-004 Отбасы кеңесшісі;

2635-6-009 Балалары бар тұрмысы нашар отбасылармен жұмыс жөніндегі маман;

2635-8-002 Халықтың осал топтарымен (жұмыссыздар, аз қамтылғандар, мүгедектігі бар адамдар және т. б.) әлеуметтік жұмыс жөніндегі кәсіби- мамандар;

2635-9-002 Зорлық-зомбылық құрбандарымен әлеуметтік жұмыс жөніндегі маман;

3412-0-008 Әлеуметтік қызметтер.

Салалық біліктілік шеңбері пайдаланушылардың әртүрлі топтарына (жұмыс берушілер, жұмыс берушілер бірлестіктері, кәсіби қауымдастықтар, азаматтар) арналған және мынадай мүмкіндік береді:

1) еңбек нарығын дамытудың жалпы стратегиясын және нақты салада кадрлар даярлау жүйесін қалыптастыру, оның ішінде нақты біліктілік алу, біліктілік деңгейін арттыру, кәсіби біліктілікті тану арқылы еңбек қызметі барысында мансаптық өсудің әртүрлі траекторияларын жоспарлау;

2) кәсіптік стандарттарды, кәсіптік даярлау, қайта даярлау және біліктілікті арттыру бағдарламаларын әзірлеу кезінде басшылардың, мамандардың, қызметкерлер мен түлектердің біліктілігіне қойылатын талаптарды сипаттау;

3) кәсіби біліктілікті тану кезінде қолдану;

4) сертификаттау жүйесін қалыптастыру;

5) адами капиталды жоспарлау және дамыту.

Отбасы саясаты саласындағы салалық біліктілік шеңберінің **мақсаты** – саланың қажеттіліктеріне сәйкес еңбек нарығын, кадр ресурстарын және отбасы саясаты саласындағы білім беру жүйесін дамыту стратегиясын қалыптастыру.

Қағидаттары:

- әлеуметтік теңдік, яғни пайдаланушының шығу тегіне, әлеуметтік мәртебесіне, жынысына, діни қатыстылығына қарамастан қажетті әлеуметтік қолдау алу үшін отбасыларды сүйемелдеу;
- қиын өмірлік жағдайға тап болған отбасыларға жан-жақты қолдау көрсету;
- тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарына кешенді көмек көрсету;
- азаматтарға мемлекеттік қызметтерге тең қолжетімділік беру

- қазақстан отбасыларының салауатты психологиялық ахуалды сақтауы үшін барлық қажетті мемлекеттік қызметтер мен консультациялар беру;
- отбасының барлық мүшелері арасында дені сау, сенімді қарым-қатынастары бар толық отбасыларды сақтауда барлық қажетті мемлекеттік қызметтер мен консультациялар беру.

Біліктілік деңгейі белгілі бір білім беру бағдарламасын және/немесе практикалық тәжірибені игерудің нәтижесі болып табылады. Біліктілікті арттыру және дамыту немесе оның бейінін өзгерту үшін әрбір деңгейде білім беру және ғылым ұйымдарында қосымша бағдарламалар бойынша оқыту жүзеге асырылады. Сондай-ақ практикалық жұмыс тәжірибесі, өздігінен білім алу және оқу кезінде біліктілік деңгейі артуы мүмкін.

Оқытудың түрлі формаларын есепке алу салалық біліктілік жүйесінде жүзеге асырылады. Біліктілікті арттыру курстары маманның білімі мен практикалық тәжірибесін есепке алу арқылы жеке білім беру траекториясын құру біліктілік деңгейлері бойынша ілгерілеуге мүмкіндік береді.

Осы салалық біліктілік шеңбері қазақстандық отбасыларын нығайтуға ықпал ететін азаматтарына сапалы, жоғары технологиялық, тиімді қызметтермен қамтамасыз етуде салалық саясат құралы ретінде қызмет етеді.

Отбасы саясаты саласындағы кәсіби қызмет түрін және КҰЖ (кәсіптердің ұлттық жіктеуіші) және ЭҚЖЖ бойынша кәсіби қызметтің басқа түрлерімен өзара байланысты сипаттау кезінде басқару процестері мен негізгі өндірістік процестерді бөліп көрсетуге болады:

Басқару процестері:
Отбасы саясаты саласындағы құрылымдық кәсіпорынды (ОҚО) басқару
Негізгі өндірістік процестері:
Өмірлік қиын жағдайға тап болған әрбір отбасына психологиялық, әлеуметтік, құқықтық және басқа да қажетті көмек көрсету, сондай-ақ отбасы институтын дамытуда жан-жақты қолдау көрсету.

5. ОТБАСЫ САЯСАТЫ САЛАСЫН ТАЛДАУ

Қазақстандағы Отбасын қолдау орталықтарының қызметі

Қазақстан Республикасындағы отбасы саясаты мемлекеттің барлық әлеуметтік саясатының маңызды құрамдас бөлігі болып саналады. Қазақстан Республикасында отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасына сәйкес 2030 жылға дейін отбасы институтын нығайту, отбасыларға кешенді қолдау шараларын көрсету, отбасылық жанжалдарды шешу және балалары бар әйелдерге уақытша тұруды ұсыну мақсатында Отбасын қолдау орталықтары (бұдан әрі – ОҚО) құрылды. Өмірлік қиын жағдайға тап болған отбасыларды жедел анықтауға және оларға көмек көрсетуге мүмкіндік беретін отбасының цифрлық картасы әзірленіп, енгізілді. Гендерлік аспектіні

ескере отырып, жалғызбасты ата-аналардың қашықтан жұмыс істеу форматына және жұмыспен қамтудың қысқартылған режимі бойынша құқығын айқындауды көздейтін еңбек заңнамасын жетілдіру жоспарлануда.

Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің дерегіне сәйкес 2023 жылғы 30 наурыздағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының өңірлерінде барлығы 68 Отбасын қолдау орталығы жұмыс істейді (2021 жылы 31, 2022 жылы 37 Орталық ашылды), оның ішінде 36 көп балалы аналарға көмек көрсету мақсатында құрылды.

ОҚО өмірлік қиын жағдайға тап болған әрбір отбасыға психологиялық, әлеуметтік, құқықтық және басқа да қажетті көмек көрсетеді, сондай-ақ отбасы институтын дамытуға жан-жақты қолдау көрсетеді.

ОҚО ашудың негізгі мақсаты әлеуметтік бейімделуге, оқытуға, жұмысқа орналасуға көмек көрсету және көп балалы және аз қамтылған отбасыларды қызықтыратын мәселелер бойынша кеңес беру болып табылады.

Бұдан басқа, көп балалы, аз қамтылған және толық емес отбасыларға қызмет, қабілетін іске асыру, отбасылық бизнес ашу және басқа да кәсіпкерлік қызмет (бизнес-жоспар құру, қаржылық сауаттылық) мәселелері бойынша кеңестер мен гранттар беріледі.

ОҚО-ны қаржыландыруды жергілікті атқарушы органдар жүзеге асыратынын атап өткен жөн.

Өңірлік бөліністе ОҚО келесідей орналасқан:

- Алматы қаласы – 9;
- Қарағанды облысы – 7;
- Ақтөбе, Атырау, Жамбыл, Қызылорда, Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарында – 4 орталықтан;
- Ақмола, Алматы, Шығыс Қазақстан, Павлодар, Маңғыстау облыстарында және Астана және Шымкент қалаларында – 3 орталықтан;
- Батыс Қазақстан, Түркістан облыстарында 2 орталықтан, Абай, Жетісу, Ұлытау облыстарында 1 орталықтан.

Қазіргі уақытта 36 ОҚО-да тиісті қызмет көрсететін 500-ден астам қызметкер жұмыс істейді.

2021 жылы ОҚО-да 226,9 мың қызмет көрсетілді, ал 2022 жылдың 8 айында келесі бағыттар бойынша 136,9 мың қызмет көрсетілді:

- «электрондық үкімет» порталы арқылы мемлекеттік қызметтерді алу дағдылары – 63 300 қызмет немесе 46,2%;
- әлеуметтік көмек, жәрдемақылар, әлеуметтік қызметтер, мүгедектерге көмек көрсету мәселелері бойынша кеңес беру – 22 496 немесе 16,4%;
- психологиялық-мотивациялық тренингтер, ата-аналармен, денсаулығының мүмкіндіктері шектеулі азаматтармен әңгімелесулер, тұлғаның психодиагностикасы, өзін-өзі өлтіруге бейімділікті, стресс пен депрессияға төзімділікті анықтауға арналған психологиялық тестілеу, отбасын сүйемелдеу және жанжалды жағдайларды шешу – 8 891 немесе 6,5%;
- қайырымдылық және демеушілік – 8 875 немесе 6,5%;

- көп балалы және аз қамтылған отбасы мүшелерін жұмысқа орналастыру, шағын бизнес ашу, гранттар алу мәселелері бойынша – 8664 немесе 6,3%;
- заң мәселелері бойынша кеңестер, медиация бойынша кеңестер – 6 431 немесе 4,7%;
- түрлі бағыттар бойынша біліктілікті арттыру курстары - 4 877 немесе 3,6% (ағылшын тілі, компьютерлік сауаттылық, математика, білім беру қызметтері, киім тігу, бизнес-жоспарлау, киім дизайны, бухгалтерлік есеп курсы, визажист, маникюр, аспаздық, техника жөндеу және т.б.);
- тұрғын үй мәселелері бойынша кеңес беру, тұрғын үй сертификатын алу, ипотека рәсімдеу, тұрғын үй алуға кезекке қою – 4 188 немесе 3,1%;
- балаларды оқыту, балабақшаға қабылдау, жалпы білім беру, қосымша білім беру мәселелері бойынша – 1058 немесе 0,8%;
- денсаулық сақтау мәселелері бойынша кеңес беру – 680 немесе 0,5%;
- басқа қызметтер – 7 440 немесе 5,4% (мемлекеттік мекемелер басшыларының жеке қабылдауы, іс-шаралар, кеңестер және т.б. өткізу).

Астана, Алматы қалаларында және Атырау, Жамбыл облыстарында ОҚО қызметінің үлгісінде халыққа көрсетілетін ОҚО қызметтері туралы мынадай ақпаратты ұсынуға болады.

Астана қаласындағы «Жанұя» ОҚО азаматтардың жекелеген санаттарына (көп балалы, мүгедектігі бар адамдарға, толық емес және аз қамтылған отбасыларға, мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеп отырған ата-аналарға) өмірлік қиын жағдайға тап болған әрбір отбасына психологиялық, әлеуметтік және заңгерлік көмек көрсету, сондай-ақ жан-жақты қолдау және отбасы институтын нығайту бойынша кешенді кеңес беру түрде қызмет көрсетеді.

«Жанұя» ОҚО-да өмірлік қиын жағдайға тап болған әрбір отбасымен жеке жұмыс жасалады. Мәселен, 2022 жылдың басынан бастап 77 отбасы тексеріліп, 58 отбасы әлеуметтік сүйемелдеуге қабылданды. «Жанұя» ОҚО-да «бір терезе» қағидаты бойынша 12 қызмет түрін көрсететін мемлекеттік және квазимемлекеттік сектордың қызметі ұйымдастырылды.

2022 жылдың басынан бастап «Жанұя» ОҚО-ға 18378 адам жүгініп, 19389 мәселе қаралды, оның ішінде 9452-сі шешілді (негізінен АӘК тағайындау, ЭЦҚ беру, ЭҮП арқылы әлеуметтік қызметтер порталында өтініштерді тіркеу мәселелері). Қалған 9937 бойынша көрсетілетін қызметті алушыларға кезең-кезеңімен кеңес өткізілді.

«Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасын іске асыру, әлеуметтік шиеленісті жеңілдету және халықтың наразылық деңгейін төмендету мақсатында жергілікті атқарушы органдар атынан мемлекеттік аппарат қызметінің тиімділігі үшін апта сайын мемлекеттік мекемелердің бірінші басшылары, басшының орынбасарларының азаматтарды қабылдауы ұйымдастырылды.

«Жанұя» ОҚО базасында азаматтарды қабылдауды ұйымдастыру туралы ақпарат call-center-ге жүгінген кезде әлеуметтік желілерде хабарлау арқылы елорда азаматтарының назарына жеткізіледі. Осы жылы өтініштерге

жүргізілген талдауға сәйкес ОҚО-ға психологиялық көмекке жүгінген 274 елорда тұрғынына көмек көрсетілді.

2015 жылы Алматы қаласында «Жанұя» отбасын қолдау орталығы құрылды. Орталық қызметінің негізгі мақсаттарының бірі өмірлік қиын жағдайға тап болған балалар мен отбасыларға әлеуметтік, заң, психологиялық көмек көрсету. Балалар мен отбасыларға кәсіби көмек көрсету үшін заңгерлер, әлеуметтік педагогтар, психологтар жұмысқа тартылады, психиатрдың кеңес берулері қарастырылған. ОҚО-да түрлі қолайсыз өмірлік жағдайлардың құрбаны болған балалар мен отбасыларға, зорлық-зомбылыққа ұшыраған және суицидтік мінез-құлық танытқан балаларға практикалық көмек көрсетеді.

«Жанұя» отбасын қолдау орталығында кәмелетке толмағандармен жұмыс Орталық әзірлеген және сынақтан өткізген педагог-психологтарға арналған 10-нан астам авторлық бағдарламаға, білім беру ұйымдарының оқу-әдістемелік құралдарына сәйкес жүргізеді. 2018 жылы «Ресурс» балалардың психикалық жай-күйін диагностикалау жүйесі» бағдарламасы бойынша 11 жастан 18 жасқа дейінгі 158 882 білім алушы және Алматы облысы мектептері мен колледждерінің 524 педагог-психологы диагностикадан өтті.

2019-2020 жылдар аралығында «Жанұя» отбасын қолдау орталығы лайықсыз қылықтар мен әрекеттерге (буллинг, моббинг), сондай-ақ суицидтік мінез-құлыққа бейім адамдармен оңалту жұмыстарын жүргізді. Тестілеуден 98 964 адам өтті. Жұмыс барысында зорлық-зомбылық пен қатыгездіктің, балалардың суицидке баруының көптеген жағдайлары анықталды. Балаларға қатыгездікпен қарау, басқа жасөспірімдер тарапынан физикалық, психологиялық, сексуалдық зорлық-зомбылық, буллинг жағдайлары, құқық бұзушылық белгілері бар кәмелетке толмағандарға қатысты басқа да әрекеттер анықталды. Сондай-ақ, жоба аясында Алматы қаласы орта мектептерінің 483 педагог-психологы үшін біліктілікті арттыру курстары өткізілді.

2020 жылғы қарашадан 2021 жылғы сәуірге дейін «Жанұя» ОҚО «Qolda 2.0» жобасын іске асырды. Жобаның мақсаттарына зорлық-зомбылық пен қатыгездіктің алдын алу, зорлық-зомбылық пен қатыгездікке ұшыраған немесе куә болған балаларға, жасөспірімдерге және ересектерге көмек көрсету кірді; барлық жас топтарының шектеусіз спектріндегі психологиялық проблемалардың барлық түрлерін шешу және кәсіби психологиялық көмек көрсету үшін білім беру жүйесінің практикалық психологтарының кәсіби біліктілігін арттыру.

2021-2022 жылдар кезеңінде «Жанұя» ОҚО «QOLDA 3.0 шұғыл көмек бағдарламасы» жобасын іске асырды. Жоба шеңберінде балалардың құқықтарын қорғау және ҚР барлық өңірлері бойынша педагог–психологтардың мәртебесін күшейту саласындағы одан әрі жұмысты стандарттау үшін құжаттар әзірленіп, енгізілді.

2021 жылы ОҚО «Агрессорлармен жұмыс жөніндегі орталық» жобасын іске асырды, оның шеңберінде жедел желі ашылып, өтініш берушілермен

психокоррекциялық жұмыс жүргізілді, мемлекеттік, құқық қорғау органдарының, түзеу жүйесі ұйымдарының, әскери бөлімдердің, білім беру ұйымдарының, интернаттық мекемелердің, ҮЕҰ және басқа да мүдделі органдардың өкілдері үшін семинарлар мен тренингтер өткізілді, жалпы қамту 11000-нан астам адамды құрады. Жоба шеңберінде агрессорлармен жұмыс істеу бойынша әдістемелік ұсынымдар, жедел желі жұмысының алгоритмі әзірленді, тұрмыстық зорлық-зомбылық агрессорларымен жұмыс істеу стандарттары және оларды енгізу бойынша ҚР НҚА өзгерістер енгізу бойынша ұсыныстар әзірленіп, қолданылды.

2021 жылдың 2 қазанында Атырау қаласында Отбасын қолдау орталығы ашылды. Орталық қолдауға мұқтаж отбасылар мен мүгедектігі бар адамдарды қабылдайды. Онда құқықтық, психологиялық және әлеуметтік-экономикалық көмек көрсетіледі, сондай-ақ егде жастағы азаматтардың белсенді ұзақ өмір сүруі және мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру бойынша іс-шаралар ұйымдастырылады. Отбасын қолдау орталығында аталған бағыттар бойынша азаматтарды қабылдауды 16 әлеуметтік консультант, сондай-ақ Жұмыспен қамту орталығының мамандары (53 қызметкер) және Жұмыспен қамту, әлеуметтік бағдарламалар және азаматтық хал актілерін тіркеу бөлімінің 30 маманы (барлығы 99 қызметкер) іске асырады.

2022 жылғы 4 қазаннан 1 желтоқсанға дейін барлығы 3530 азамат қабылданды. Жеке көмекшіні ұсыну, санаторий-курорттық емдеу, біржолғы әлеуметтік көмек, тұрғын үй кезегі, мүгедектігі бар адамдарға арналған жабдықтар, азық-түлік көмегі, балабақшаға орналастыру, тұрғын үй таңдау және жер мәселелері қаралды.

Аталған мәселелерді қарау қорытындысы бойынша:

- 2189 азаматтың өтініші қанағаттандырылды;
- 97 азаматқа психологиялық және заңгерлік кеңестер берілді;
- 796 азамат Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес хабардар етілді;
- 449 азамат азық-түлік көмегін алды, балабақшаларға орналастырылды, жер мәселесі бойынша жауап алды.

Жамбыл облысында Тараз қаласы әкімдігінің Мәдениет және тілдерді дамыту бөлімі жанынан 2021 жылғы 22 қыркүйектен бастап «Анаға тағзым» коммуналдық мемлекеттік мекемесі жұмыс істейді. Штаттық құрамы - 24 бірлік.

Орталықтың негізгі жұмысы көпбалалы және аз қамтылған отбасыларға «бір терезе» қағидаты бойынша әлеуметтік қолдау көрсетуге (атаулы әлеуметтік көмек тағайындау, тұрғын үй, жұмысқа орналастыру және т.б. бойынша кеңес беру) бағытталған.

Орталықта ата-аналарға, балаларға және мүгедектігі бар адамдарға арналған түрлі іс-шаралар, психологиялық және мотивациялық тренингтер өткізіледі. Орталық көп балалы аналарды барынша әлеуметтендіруге мүмкіндік береді және жұмысқа орналасуға көмек пен қолдау көрсетеді.

Орталықта психологиялық, әлеуметтік, заңгерлік кеңестер ұйымдастырылып, түсіндіру жұмыстары жүргізілуде.

Орталықтың жұмысы облыстың әлеуметтік осал топтарымен жұмыс сапасын арттырып, өзекті мәселелерге уақтылы ден қоюға және азаматтар арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізуге көмектеседі.

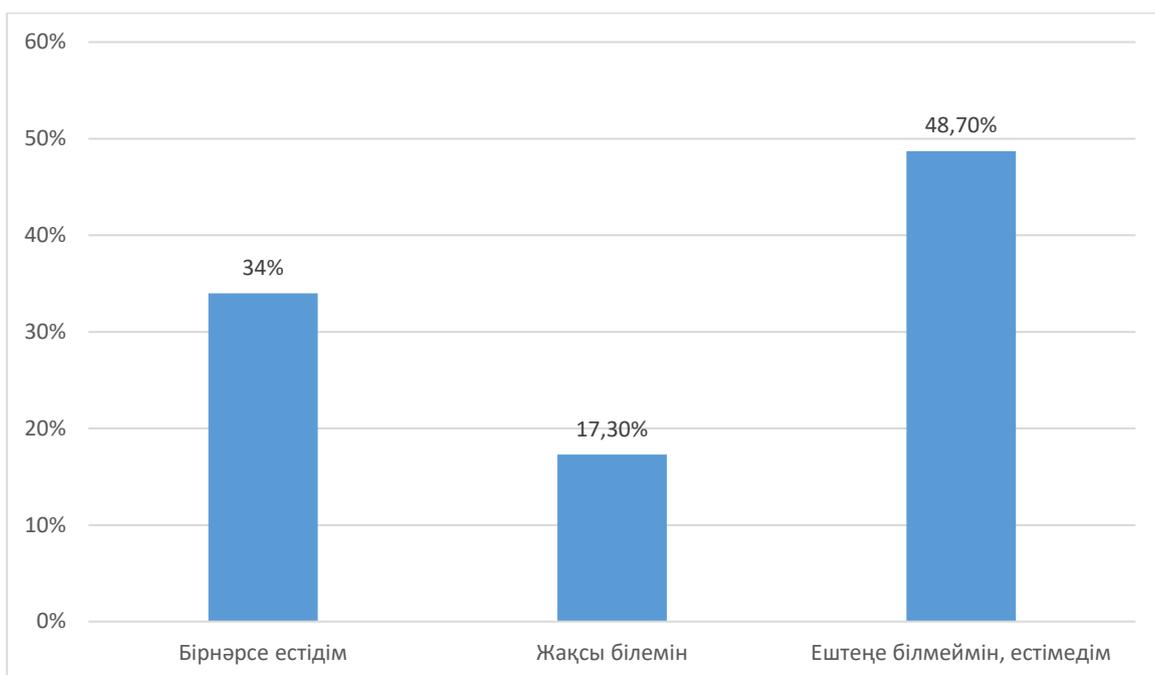
Бұдан басқа, орталықта атаулы әлеуметтік көмек тағайындау, алимент өндіріп алу, құжаттарды қалпына келтіру, сондай-ақ өмірлік қиын жағдайдан шығу бойынша консультациялар, отбасын сақтау және отбасылық қатынастарды нығайту мәселелері бойынша консультациялық қызметтер ұсынылады. 2022 жылдың басынан бастап орталықта жұмыс істейтін студияларға, клубтарға 337 адам қатысты.

«Жан дауа» психологиялық көмек және консультациялар кабинеті арқылы 144 анаға психологтың жеке консультациялары берілді, психологиялық тренингтен өткендердің саны - 364 адам, ҚР заңнамасын түсіндіру бойынша заңгер 45 әйелдің сұрағына жауап берді, көшпелі іс-шараларға 13 адам қатысты. 2022 жылы 128 іс-шара өткізіліп, 3897 адам қамтылды.

Осылайша, ОҚО жұмысы өмірлік қиын жағдайға тап болған, отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықты бастан өткерген, мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларды ресімдеуде қиындықтарға тап болған, көп кредиттелген және т.б. қазақстандық отбасыларына көмек көрсету және қолдау қағидаттарына негізделген. ОҚО қызметкерлері гранттық қаржыландыру алуға арналған конкурстарға қатысады, әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асырады, өңір ауылдарына консультациялармен барады, тегін консультациялар беру үшін сарапшыларды шақырады, отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтан аман қалған әйелдермен және балалармен жұмыс істеу, агрессорлармен жұмыс істеу бойынша әдістемелік ұсынымдарды әзірлеуге қатысады.

Отбасын қолдау орталықтары тіркеген өтініштердің аз санына және осы ұйымдардың жұмысындағы оң нәтижелерге қарамастан, олқылықтар бар.

2022 жылы «Қазақстандық қоғамдық даму институты» КеАҚ «Қазақстандық отбасылар» 2022 ж. ұлттық баяндамасын дайындау шеңберінде Қазақстан халқы арасында сауалнама жүргізді, нәтижесінде 34,0%-ы Отбасыларды қолдау орталықтарының қызметі туралы естігені, 17,3%-ы осы ұйымдардың жұмысы туралы жақсы білетіні, ал сұралғандардың 48,7%-ы ештеңе естімегені және білмейтіні (1-сурет) анықталды.

1-сурет. «Сіз отбасыларды қолдау орталықтарының қызметі туралы естідіңіз бе?» сұрағы жауабының бөлінуі, %

Дереккөз: ҚҚДИ әлеуметтану зерттеуі

Респонденттердің 73,4%-ы Отбасын қолдау орталықтарының қызметтерін пайдаланбады, 19,3%-ы сауалнамадан алғаш рет олардың бар екендігі туралы білді және тек 7,1%-ы осы орталықтарға жүгінген (2-сурет).

2-сурет. «Сіз отбасын қолдау орталығының қызметтерін пайдаландыңыз ба?» сұрағы жауабының бөлінуі, %

Дереккөз: ҚҚДИ әлеуметтану зерттеуі

Респонденттердің жауаптарына сәйкес Отбасын қолдау орталығында қандай қызметтерді пайдаланғаны туралы сұраққа олар көбінесе заңгерлік кеңеске (42,5%), әлеуметтік көмекке (34,5%) және психологиялық көмекке (14,9%) жүгінгені анықталды (3-сурет).

3-сурет. «Қазақстандықтар Отбасын қолдау орталығында қандай қызмет көрсетуді қолданған?» сұрағы жауабының бөлінуі, %

Дереккөз: ҚҚДИ әлеуметтану зерттеуі

Қала мен ауыл тұрғындарының Отбасын қолдау орталықтарының қандай қызметтерін пайдаланғаны туралы сұраққа берген жауаптарын қарастыра отырып, біз қалалықтардың да, ауыл тұрғындарының да іс жүзінде заңгерлік кеңес алуға (42,6% және 42,3%), әлеуметтік көмекке қала тұрғындары мен ауыл тұрғындарының жүгінгені туралы (34,6% және 34,4%) іс жүзінде тең саны туралы деректер алдық. Психологиялық кеңес алу үшін орталықтарға ауыл тұрғындарына (11,5%) қарағанда қала тұрғындары (23,1%) жиі жүгінген (4-сурет).

4-сурет. «Қалалық және ауылдық жерлердің тұрғындары Отбасын қолдау орталығында қандай қызметтерді пайдаланды?» сұрағы жауабының бөлінуі, %

Дереккөз: ҚҚДИ әлеуметтану зерттеуі

Отбасын қолдау орталығына жүгінген кезде қызмет алушыларға не ұнамады деген сұрақ жауаптарын бөлуді қарастыра отырып, аса өткір мәселе ретінде мамандардың жетіспеушілігі (40,2%), мамандардың біліктілігінің жеткіліксіздігі (27,6%), қызметтердің сапасының төмендігі және дөрекі көзқарас (11,5% - дан), қызмет көрсету мерзімдерінің ұзақтығы (9,2%) және ыңғайлылықтың болмауы (8%). Отбасын қолдау орталықтарында барлығы ұйымдастырылғандардың 21% - дан астамы болды (5-сурет).

5-сурет. «Отбасын қолдау орталығына жүгінген кезде көрсетілетін қызметті алушыларға не ұнамады» сұрағы жауабының бөлінуі, %

Дереккөз: ҚҚДИ әлеуметтану зерттеуі

Сауалнаманың нәтижелерін қала/ауыл бөлінісінде қарастыра отырып, біз ауыл тұрғындарының көбіне мамандардың жетіспеушілігіне (52,5%) қанағаттанбайтынын көреміз, ал қала тұрғындарының көпшілігі орталықтардың жұмысының барлығы (53,8%) қанағаттандырады. Орталық мамандары біліктілігінің жеткіліксіздігі ауыл тұрғындарының 32,8% және қала тұрғындарының 15,4% үшін проблема болып табылады.

Осылайша, Отбасын қолдау орталықтары қызметін, сондай-ақ «Қазақстандық қоғамдық даму институты» КеАҚ жүргізген әлеуметтанулық зерттеу нәтижелері талдауында өтініш берушілердің көпшілігі «электрондық үкімет» порталы арқылы мемлекеттік қызметтерді алу, әлеуметтік көмек, жәрдемақылар, әлеуметтік қызметтер, мүгедектігі бар адамдарға көмек көрсету мәселелері бойынша; көпбалалы және аз қамтылған отбасы мүшелерін жұмысқа орналастыру, шағын бизнес ашу, гранттар алу, заңгерлік кеңес беру мәселелері бойынша психологиялық консультациялар алу үшін ОҚО-ға жүгінетіні белгілі болды.

Сондай-ақ, респонденттердің жауаптары бойынша мамандардың жетіспеушілігі, ОҚО қызметкерлерінің біліктілігінің жеткіліксіздігі, сапасының төмендігі және қызмет көрсетулердің ұзақ болуы сияқты проблемалық мәселелерді атап өтуге болады.

Шетел тәжірибесі. Колледждер мен жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларына енгізу үшін ұсынылған мамандықтар бойынша шетелдік тәжірибені талдау нәтижесінде отбасы және неке мәселелері бойынша белгілі бір мамандықтардың, атап айтқанда заңгер, адвокат, әлеуметтік қызметкер, педагог, психологтардың салалық тар шеңберлі мамандық бағыты бар екендігі анықталды.

Ұсынылатын мамандық: «Отбасы және неке жөніндегі кеңесші», «Отбасы және балалар жөніндегі кеңесші»

Франция

Францияда отбасы және неке жөніндегі кеңесші жұптық және отбасыишілік қатынастарға маманданған қарым-қатынастарда көмек көрсету жөніндегі маман болып табылады.

Ол жастарды немесе ересектерді, жұпта немесе керісінше, жұптың немесе отбасының жеке сұхбаты кезінде ерлу-зайыптылық, отбасылық немесе жалпы аффективті немесе реляциялық тақырыптар бойынша қабылдайды.

Оның рөлі адамдарға қорытындылауға, өзінің жағдайын талдауға, сезімдерін, үміттері мен қажеттіліктерін білдіруге, қақтығыстармен жақсы күресуге және араласуға, нақты шешімдер табуға, рефлексия және жекелендірілген қолдау арқылы жаңа реляциялық динамиканы табуға көмектесу.²

Француздық халықты әлеуметтік қорғау жүйесі әлеуметтік жұмыс спектріне енгізілген кәсіптердің күрделі жіктелуімен ерекшеленеді. Отыз жеті түрлі диплом иегерлері «әлеуметтік қызметкер» деген атқа біріктірілген. Олардың ішіндегі ең көп санды топ – «үй балабақшасының ана-тәрбиешілері».³

Швеция

Әр түрлі елдерде әлеуметтік қызметкерлерді кәсіби даярлаудың түрлі модельдері бар. Швецияның тәжірибесіне толықырақ тоқталайық. Әлеуметтік жұмыстың Швед моделі ең тиімді болып табылады. Ол әлемнің көптеген елдерінде танылған.

Әлеуметтік қызметкерлерді кәсіби даярлау болашақ мамандарды практикалық әлеуметтік жұмысқа кешенді дайындауға бағытталған. Швецияда әлеуметтік жұмыс қызметі осы ғасырдың басынан бастап қалыптасты. Қазіргі уақытта ол өте көп қырлы. Шартты түрде әлеуметтік қызметкерлердің үш негізгі тобын ажыратуға болады. Біріншісі – науқас адамдар мен мүгедектігі бар адамдарға күтім жасайтындар, олар негізінен медициналық мекемелерде жұмыс істейді. Екінші топ әлеуметтік тәрбиешілермен ұсынылады. Үшінші топқа әлеуметтік қызметкерлердің өзі (патронаж) кіреді – бұл ең тиімді жұмыс істейтін, көп тармақталған әлеуметтік қызметкерлер тобы. Шамамен 8 миллион халқы бар Швецияда 20 мыңға жуық кәсіби дайындалған мамандар – әлеуметтік қызметкерлер бар. Заманауи Швецияда әлеуметтік жұмыс әртүрлі деңгейлерде өткізіледі: жеке, отбасыда және қауымда.⁴

² [Консультант по вопросам брака и семьи — Википедия \(wikipedia.org\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Консультант_по_вопросам_брака_и_семьи)

³ [Социальные работники во Франции - Милосердие.ru \(miloserdie.ru\)](http://miloserdie.ru)

⁴ [СОЦИАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА В ШВЕЦИИ - Студенческий научный форум \(scienceforum.ru\)](http://scienceforum.ru)

АҚШ

Елде балалармен әлеуметтік жұмыста аз емес қызықтар бар. Балаларға әлеуметтік көмектің арнаулы мекемелері (аз қамтылған отбасылар үшін тегін) келесі қызметтерді ұсынады: ата-аналар үшін кәсіптік оқытудың арнаулы топтарын ұйымдастыру, жұмысқа орналасу бойынша көмекті қамтамасыз ету; күндізгі және кешкі уақытта жұмыс істейтін ата-аналардың балаларын қарауды қамтамасыз ету; тұрмысқа шықпаған аналар үшін қалалық денсаулық орталықтары жанынан қызметтер құру; зорлық-зомбылыққа ұшыраған балаларды қорғау қызметтерін құру және қолдау; балалар үйлерін құру және инспекциялау, асырап алушы отбасылармен жұмыс істеу, баланың жаңа отбасына бейімделуін бақылау; балаларға білім алуға, ата-аналарға үй шаруашылығын жүргізуге көмектесетін әлеуметтік қызметтерді дамыту және т.б. Мұндай қызметтер басқа отбасыларға да көрсетіледі, бірақ кейбір ақыға. Төтенше жағдайларда қызметтер отбасының табыс деңгейіне қарамастан балаларға қамқорлық жасалады. Балалардың әлеуметтік қызметтерінің міндетіне жетім балаларды асырап алу мәселелері де кіреді.

Мектеп әлеуметтік қызметкерлердің ең дәстүрлі жұмыс орындарының бірі, жеке, топтық және отбасылық ықпалды; алдын алу шараларының кешенін, мұғалімдермен және қызметкерлермен консультациялар мен ынтымақтастықты; қоршаған гуманитарлық мекемелермен және әлеуметтік қамсыздандыру агенттіктерімен қоғамды ұйымдастыруды; заңдар мен ережелерді өзгерту қажет болған жағдайларда араласуды; қоғам алдындағы жауапкершілікті ескере отырып зерттеулер мен бағалауды талап етеді. Осындай қызметтерді ұсынатын әлеуметтік тәрбиешінің жеке тұлғаны дамыту, психотерапиялық әдістер, топтық әдістер, әлеуметтік қамтамасыз ету саясаты, саяси ағымдар, ғылыми-зерттеу жұмыстары және бағалау салаларында білімі болуы керек.⁵

Германия

Германияда неке институтын нығайту үшін консультациялық пункттер құрылған, неке терапиясы деп аталатын неке мәселелері бойынша консультациялар өткізу теориясы мен практикасы дамуда. Бұл теория жеке тұлға, адамның өсу кезеңдері туралы сұрақтарды әзірлеуді, сондай-ақ өмірдің циклдік даму модельдерімен танысуды қамтитын пәндерді қамтиды. Модельдерді әзірлеу адамдардың психологиялық және әлеуметтік дамуын ескере отырып, олардың бірлескен өмірінің тиісті кезеңінің нақты міндеттерін шешуге мүмкіндік береді. Модельдерде ата-ана үйінен толық бөлініп кету, серіктес таңдау, ана болу, әке болу сияқты факторлар және т. б. ескеріледі. Осы факторлардың әрқайсысы жеке тұлғадан жетілген шешімді, өзінің некедегі серіктесіне ерекше ашықтық пен адалдықты талап етеді. Консультацияда мұндай мәселелерді ерлі-зайыптыларға арналған

⁵ [Социальная работа в США - Социальное воспитание детей в США \(vuzlit.com\)](http://vuzlit.com)

терапияға жатқызу кездейсоқ емес (ерлі-зайыптылардың неке кеңесшілерінің басшылығымен болса да, қиын жағдайдан шығудың жолын бірге іздеу білігі). Германияда ерлі-зайыптылардың терапевттерін үй дәрігерлері, отбасылық терапевттер, ақырында, өз күштерін отбасын сақтауға шоғырландыратын психотерапевттер ретінде қарастырады.⁶

Ұсынылатын мамандық: «Отбасы және бала істері бөлімінің маманы», «Отбасын сақтау жөніндегі маман»

АҚШ

АҚШ - та отбасымен айналысатын маман - бұл отбасылық терапевт. Кем дегенде магистр дәрежесі болуы керек маман және тек әлеуметтік жұмыс бакалавр дәрежесі бар тәжірибеші бола алатын жалпы бейінді әлеуметтік қызметкер. Отбасылық терапевттердің қызметі әлеуметтік жұмыстағы практикалық бағытты білдіреді және отбасы мүшелері арасындағы тұлғааралық қатынастарды жақсартуға және өмірлік циклдің белгілі бір кезеңінде уақытша қиындықтарға тап болған отбасыға көмектесуге бағытталған. Әлеуметтік қызметкер өзінің бар тәжірибесін отбасының қолданыстағы моделін жою үшін емес, нығайту үшін пайдаланады. Дағдарыс тереңірек, ұзақ мерзімді мәселелерді шешуге әкелетін жағдайларда, отбасын қолдау бойынша жұмыс отбасына нақты проблемаларды анықтауға және жұмыстағы қарым-қатынастарда кәсіпқой мамандардың көмегін жағымды қабылдап, содан кейін өздерінің ұзақ уақыт бойы қолданып келе жатқан дәстүрлі формасы – отбасылық ем-шараларын құруға көмектесу болып табылады. Жалпы бейіндегі әлеуметтік қызметкерлер отбасыға белгілі бір жағдайда көмек көрсетуге шақырылады. Олардың қызметі негізінен отбасы мен оның сыртқы әлеуметтік ортасы арасындағы өзара әрекет мәселелеріне бағытталған. Отбасымен жүргізілетін әлеуметтік-педагогикалық жұмыс барлық әлеуметтік жұмыстың құрамдас бөлігі болып табылады. Бұл – отбасы мүшелерімен байланысты проблемалары бар адамдарға көмек көрсету жөніндегі кәсіби қызмет. Ол ішкі және сыртқы факторларды біріктіретін адамдардың өздеріне қатысты сыртқы әсерлердің нәтижесі болып табылатын мәселелерді шешуге бағытталған.⁷

Германия

Германиядағы әлеуметтік қорғау жүйесі әлемдегі ең жақсы жүйелердің бірі болып саналады. Әлеуметтік сала қызметкерлерінің көпшілігі әйелдер. Әлеуметтік саланы дамыту қажеттілігі ХІХ ғасырда айқын көрінді. Елді жаппай индустрияландыру, жаңа кәсіптердің пайда болуы және ескілерін ұмыту еңбек құндылықтарын қайта ойластыруға әкелді, сонымен бірге жұмыссыздар мен кедейлер саны артты. Шіркеу мен қайырымдылық

⁶ [Консультант по вопросам брака - Социальная работа в Германии \(studref.com\)](http://studref.com)

⁷ [Социально-педагогическая работа с семьей в США – тема научной статьи по социологическим наукам читайте бесплатно текст научно-исследовательской работы в электронной библиотеке КиберЛенинка \(cyberleninka.ru\)](http://cyberleninka.ru)

ұйымдары енді өз міндеттерін орындай алмады. Сол кезден мемлекет әлеуметтік жобаларды әзірлей бастады және мұқтаж адамдарға әлеуметтік көмек базасын кеңейтті.⁸

Канада

Канададағы және басқа да Батыс индустриалды елдеріндегі (атап айтқанда, АҚШ) әлеуметтік қызметкер мамандығы мен оның білім беру жүйесі көптеген белгілермен ерекшеленсе де, көптеген ұқсастықтарға ие. Бұл айырмашылықтар елдегі әлеуметтік жұмыс пен әлеуметтік бағдарламалардың дамуына қатты әсер етті.

Университетті бакалавр немесе магистр дәрежесімен бітірген әлеуметтік қызметкерлер кәсіби мәртебеге ие болады. Олар үкіметтік мекемелерде, жеке пайдасыз компанияларда немесе өз бетінше жұмыс істей алады. Сонымен қатар, университет түлектері кеңесші ретінде әрекет ете алады. Әлеуметтік қызметкерлер әлеуметтік, экономикалық, психологиялық және басқа да проблемалары бар адамдарға көмектеседі.

Әлеуметтік қызметкерлердің клиенттері балалар да, жастар да, ересектер де, қарттар да бола алады. Әлеуметтік қызметкерлер жұмыс істейтін әлеуметтік бағдарламаларды әзірлеу мәселенің мәніне байланысты, ол өз кезегінде қызмет көрсетудің ауқымы мен бағытын анықтайды. Әлеуметтік қызметтерді мемлекет көрсететін қызметтерге және ерікті ұйымдар көрсететін қызметтерге бөлуге болады.⁹

Швеция

Швед әлеуметтік моделі әлемнің көптеген елдерінде танылған. Швецияның мүгедектігі бар адамдар мен балалардың, қарттар мен жастардың, отбасылар мен әйелдердің әлеуметтік мәселелерін шешудегі жетістіктерін Еуропа мен Азияда, Америкада және Африкада тек университеттердегі студенттер ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік саясат мамандары да зерттейді. Және бұл кездейсоқ емес. Шведтердің халықтың барлық тобының өмір сүру жағдайларын жақсартуға бағытталған көпжылдық күш-жігерінің арқасында Швеция бүкіл қоғам үшін, барлық жастағы, жыныстағы және кәсіптегі адамдар үшін әлеуметтік ахуалды нақты жақсарту мүмкіндіктерін бүкіл әлем таңқаларлық тұрақтылықпен қарайтындай етіп көрсетеді. Соғыстан кейінгі барлық үкіметтердің саясаты теңдік, әділеттілік, кедейлік пен кемсітушілікті жеңу қағидаттарына негізделген. Елдің шведтік әлеуметтік саясаты берік заңнамаға негізделген.¹⁰

Ұсынылатын мамандық: «Әлеуметтік жұмыс, алкогольге тәуелді отбасыларға көмек көрсету жөніндегі маман»

⁸ [Социальная работа в германии кратко \(obrazovanie-gid.ru\)](http://obrazovanie-gid.ru)

⁹ [СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА В КАНАДЕ - Основы социальной работы \(studref.com\)](http://studref.com)

¹⁰ [Зарубежный опыт социально-правовой защиты семьи в Швеции и Великобритании - Социально-правовая защита семьи в современном российском обществе \(studbooks.net\)](http://studbooks.net)

Германия

Шетелде есірткіге тәуелділерді әлеуметтік оңалту бойынша жұмыс тәжірибесі әлеуметтік қызметкерлердің бүкіл әлемдегі наркологиялық көмек жүйесіндегі рөлі қаншалықты зор екенін, олардың қызмет саласы қаншалықты кең ауқымды екенін көрсетеді. Шетелдегі әлеуметтік қызметкерлердің негізгі функциялары: алкогольдік (немесе) есірткілік проблемалары бар адамдарды ерте анықтау және сәйкестендіру; осындай адамдармен, олардың отбасыларымен, әлеуметтік ортамен, жұмыс берушілермен жұмыс істеу; алкоголизммен және нашақорлықпен ауыратын науқастардың отбасы мүшелерімен жұмыс істеу; нашақорлық аурулары бар науқастармен (клиникалық мағынада), олардың отбасыларымен және әлеуметтік ортамен тікелей жұмыс істеу. Бастапқы профилактикалық жұмыстарға аз көңіл бөлінеді – бұл міндеттер әдетте мұғалімдерге, құқық қорғау органдары қызметкерлеріне, қоғамдық ұйымдардың мүшелеріне жүктеледі.

Германиядағы наркологиялық көмек жүйесі мақсатты қызметтің 5 саласын қамтиды: 1) таза медициналық сала – «өткір» жағдайларда (алкогольдік психоздар т. б.) детоксикация және мамандандырылған көмек көрсету қызметі; 2) наркологиялық проблемалары бар адамдар мен олардың отбасыларына (психо) медициналық - әлеуметтік көмектің «ашық» қызметі; 3) тәуелді және «проблемалы» адамдарда алкогольді, есірткіні, басқа да психоактивті заттарды тұтынудан бас тарту, «тосаңсыну» процесін, сондай-ақ жеке және әлеуметтік реституциясын қамтамасыз ететін қызмет; 4) «емдеуді жалғастыру» қызметі, тәуелді және «проблемалы» адамдарды одан әрі қайта бейімдеу және оңалту жөніндегі жұмыстар; 5) профилактикалық сала.¹¹

Швеция

Швециядағы әлеуметтік қызметкерлер ең ірі және әлеуметтік маңызды кәсіби топтардың бірі мәртебесіне ие. Әлеуметтік саясат шеңберінде әлеуметтік проблемаларды қозғайтын заңдар әзірленуде.

Әлеуметтік қызметкерлер адамға көмек көрсетеді және адамдарға өздеріне көмек көрсетуге көмектеседі. Бұл қиын жағдайға тап болған адамның жалпы жағдайын талдау негізінде оған одан шығуға мүмкіндік беру керек дегенді білдіреді.

«Әлеуметтік жұмыс» әмбебап пәні Швецияда макро, мезо және микро деңгейлердегі әлеуметтік жұмыс әдістеріне теңдестірілген тұрғыда өз орнын тапты¹².

Әлеуметтік қамсыздандыру қызметінің міндеттеріне алкоголь мен есірткіні теріс пайдаланатын жасөспірімдер мен ересектерге көмек көрсету кіреді. Көмек байланысатын адамды таңдаудан, әңгімелесуден және

¹¹ [Зарубежный опыт организации помощи наркозависимым - Адаптация и реабилитация в социальной работе \(ozlib.com\)](http://ozlib.com)

¹² [СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА В ШВЕЦИИ - Основы социальной работы \(studref.com\)](http://studref.com)

отбасында немесе арнайы емдеу профилакторияларында, **behandlingshem**-да оңалтуды ұйымдастырудан тұруы мүмкін. Кейбір емдік профилакториялар ең алдымен жасөспірімдермен жұмыс істеуге маманданған. Маскүнемдер мен нашақорларды қалпына келтіру орталықтары муниципалитеттерде, ландстингтерге, шіркеулерде және әртүрлі қоғамдық ұйымдарда да бар. Әдетте емдеу ерікті негізде жүреді. Мәжбүрлеп емдеу адам алкогольге немесе есірткіге тәуелділікке байланысты өзіне немесе айналасындағыларға елеулі қауіп төндіретін жағдайларда жол беріледі.¹³

6. САЛАНЫҢ КӘСІБИ СТАНДАРТТАРЫНЫҢ ТІЗІМІ

Қарастырылып отырған саланың қолданыстағы кәсіби стандарты отбасылық саясат саласындағы консультациялық және әлеуметтік қызметтер болып табылады.

Әзірлеуге жоспарланған келесі кәсіби стандарттар қарастырылады: «Отбасы құқығы бойынша заң қызметтері» және «Отбасы қатынастары бойынша психологиялық қызметтер».

7. ҚОРЫТЫНДЫЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Осылайша, мамандықтардың ерекшелігі мен әлеуметтік қызметкерлердің ғана емес, сонымен қатар заңгерлердің, адвокаттардың, педагогтардың, психологтардың отбасы және неке мәселелері бойынша қызметінің бағытын ескере отырып, отбасы саясаты саласындағы кәсіби стандарт пен білім беру бағдарламалары мазмұнына қойылатын талаптарды кеңейту қажет. Сондай-ақ, кейбір кәсіптердің, атап айтқанда әлеуметтік қызметкерлердің беделін міндетті түрде арттыруды ескерген жөн.

ҰКС-ға енгізуге ұсынылатын отбасылық саясат саласындағы мамандықтардың тізімі:

- Отбасын жоспарлау жөніндегі кеңесші;
- Отбасын оңалту және дағдарыстан кейін қалпына келтіру жөніндегі маман;
- Отбасы істері жөніндегі заңгер;
- Отбасылық қатынастар психологы.

¹³ [Жизнь и здоровье -Здравоохранение и социальная защита населения Швеции - ruletka.se](http://ruletka.se)

8. СБШ БІЛІКТІЛІК ДЕҢГЕЙЛЕРІНІҢ СИПАТТАМАСЫ

1-кесте. СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰБШ деңгейі	ҰКС-тегі кәсіп	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі	Білімдер	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзіреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
5-6	5-6	2635-5-001 Отбасы және неке жөніндегі кеңесші	Орындау	Негізгі өндіріс/ қызмет көрсету	Заңнамалық база: - Қазақстан Республикасының Конституциясы; - Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V ҚРЗ Еңбек кодексі; - «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 26 желтоқсандағы № 518-IV кодексі; - «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңы; - ҚР Әлеуметтік кодексі; - «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-	Проблемалық іс бойынша отбасы жағдайын кешенді бағалау: • Отбасылардағы әлеуметтік жағдайды бақылаудың әртүрлі әдістерін қолдану; • Өтініш берушілерге әлеуметтік қызмет көрсету мақсаттарын анықтауда бақылау нәтижелерін пайдалану; • Проблемалық мәселелерді анықтау және отбасының/өтініш берушінің әлеуметтік жағдайы туралы ақпаратты талдау; • Халықаралық тәжірибені ескере отырып, мемлекеттік органдар мен басқа да мүдделі ұйымдарды тарта отырып,	1. Стреске төзімділік 2. Орындаушылық 3. Уақытты басқару қабілеті (тайм-менеджмент) 4. Үлкен көлемдегі ақпаратпен жұмыс істей білу 5. Әдептілік 6. Жауапкершілік 7. Жанашыр, эмпатикалық болудың білігі 8. Қарым-қатынас және байланыс 9. Жетістіктерге ұмтылу 10. Өзін-өзі дамытуға ұмтылу 11. Тәртіп 12. Топта жұмыс істей білу 13. Эмоционалды жауап беру

				<p>II Заңы; - «Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-IV Заңы; - «Тұрғын үй қатынастары туралы» Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 16 сәуірдегі № 94-I Заңы; - «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 25 желтоқсандағы № 120-VI ҚРЗ кодексі; - «Мемлекеттің қорғаншылық және қамқоршылық жөніндегі функцияларын жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 30 наурыздағы № 382 Қаулысы.</p> <p>Оңтайлы білімдер: 1. Медиация саласындағы білім (дипломның,</p>	<p>отбасы/өтініш беруші мәселелерін шешу жөніндегі іс-шаралар тізбесін әзірлеу.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					сертификаттың немесе жұмыс тәжірибесінің болуымен расталады); 2. Психология саласындағы білім (дипломның, сертификаттың немесе жұмыс тәжірибесінің болуымен расталады); 3. Құқықтың негізгі салалары және құқықтық рәсімдер бойынша білім (дипломның, сертификаттың немесе жұмыс тәжірибесінің болуымен расталады).		
5-6	5-6	2635-5-002 Отбасы және балалар жөніндегі кеңесші	Орындау	Негізгі өндіріс/ қызмет көрсету	Заңнамалық база: - Қазақстан Республикасының Конституциясы; -Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы Еңбек Кодексі № 414-V ҚРЗ; - «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы № 518-IV ҚР Кодексі № 518-IV; - «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан	Проблемалық іс бойынша отбасы жағдайын кешенді бағалау: • Отбасылардағы әлеуметтік жағдайды бақылаудың әртүрлі әдістерін қолдану; • Өтініш берушілерге әлеуметтік қызмет көрсету мақсаттарын анықтауда бақылау нәтижелерін пайдалану; • Проблемалық мәселелерді анықтау және отбасының/өтініш берушінің әлеуметтік жағдайы туралы	1. Стреске төзімділік 2. Орындаушылық 3. Уақытты басқару қабілеті (тайм-менеджмент) 4. Әдептілік 5. Жауапкершілік 6. Жанашыр, эмпатикалық болудың білігі 7. Қарым-қатынас және байланыс 8. Жетістікке ұмтылу 9. Өзін-өзі дамытуға ұмтылу 10. Тәртіп

				<p>Республикасының Заңы; - ҚР Әлеуметтік кодексі; - «Қазақстан Республикасындағы Баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-II Заңы; - «Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-IV Заңы; - «Тұрғын үй қатынастары туралы» Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 16 сәуірдегі № 94-I Заңы; - «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 25 желтоқсандағы № 120-VI ҚРЗ кодексі; - «Мемлекеттің қорғаншылық және қамқоршылық жөніндегі функцияларын жүзеге асыру қағидаларын бекіту</p>	<p>ақпаратты талдау; • Проблемалық мәселенің шешімін табу кезінде халықаралық тәжірибені зерттеу; • Халықаралық тәжірибені ескере отырып, мемлекеттік органдар мен басқа да мүдделі ұйымдарды тарта отырып, отбасы/өтініш беруші мәселелерін шешу жөніндегі іс-шаралар тізбесін әзірлеу.</p>	<p>11. Топта жұмыс істей білу 12. Эмоционалды елгезектік</p>
--	--	--	--	---	--	---

					<p>туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 30 наурыздағы № 382 қаулысы.</p> <p>Оңтайлы білімдер:</p> <p>1. Медиация саласындағы білімдер (дипломның, сертификаттың немесе жұмыс тәжірибесінің болуымен расталады);</p> <p>2. Педагогикалық дайындық;</p> <p>3. Психология саласындағы білімдер (дипломның, сертификаттың немесе жұмыс тәжірибесінің болуымен расталады);</p> <p>4. Құқықтың негізгі салалары және құқықтық рәсімдер бойынша білім (дипломның, сертификаттың немесе жұмыс тәжірибесінің болуымен расталады).</p>		
4-5	4-5	2635-6-005 Отбасы және балалар жөніндегі маман	Орындау	Негізгі өндіріс/ қызмет көрсету	<p>Заңнамалық база:</p> <p>1. «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» ҚР Кодексі;</p> <p>2. «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары</p>	<p>1. Өтінішті тіркеу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бастапқы іс-жүргізуді басқару, жеке және заңды тұлғалардан түскен хаттар мен өтініштерді тіркеу. <p>2. Бастапқы деректерді</p>	<p>1. Орындаушылық</p> <p>2. Стреске төзімділік</p> <p>3. Уақытты басқара білу (тайм-менеджмент)</p> <p>4. Әдептілік</p> <p>5. Жауапкершілік</p>

				<p>туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-ІІ Заңы;</p> <p>3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ Заңы;</p> <p>4. «Мемлекеттің қорғаншылық және қамқоршылық жөніндегі функцияларын жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 30 наурыздағы № 382 қаулысы;</p> <p>5. ҚР Әлеуметтік Кодексі және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және нормативтік актілері.</p>	<p>жинау:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өтініш берушінің өзімен әңгімелесу процесінде де, ашық көздерден іздеу арқылы да өтініш берушілердің/балалардың деректерін жинау; • Қабылдау кезінде өтініш берушілермен әңгімелесуді дұрыс жүргізу. <p>3. Отбасының әл-ауқатының деңгейін анықтау:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өтініш берушімен/баламен әңгімелесу, сондай-ақ ҚР Әлеуметтік кодексіне және ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес ашық көздерден ақпарат іздеу арқылы отбасының/балалардың әл-ауқатының деңгейін айқындау. <p>4. Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қызметтер (оның ішінде арнаулы әлеуметтік қызметтер) көрсетуге мұқтаж деректер базасын</p>	<p>6.Эмпатия</p> <p>7.Қарым-қатынастық</p> <p>8. Өзін-өзі дамытуға ұмтылу</p> <p>9. Тәртіптілік</p> <p>10. Топта жұмыс істей білу</p> <p>11. Эмоционалды елгезектік</p>
--	--	--	--	---	--	---

						<p>толтыру:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Деректер базасымен, оның ішінде ашық мемлекеттік деректер базасымен жұмыс істеу: • Қабылдау кезінде өтініш берушілермен әңгімелесуді дұрыс жүргізу. <p>5. Баланы/балаларды қорғау жөнінде шұғыл шаралар қабылдау (жергілікті қорғаншылық және қамқоршылық органдарына жүгіну):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Балалар мен балаға қауіп деңгейін анықтау; • Құзыретті органдарға жүгіну; • Басқа мамандарды (заңгерлерді, психологтарды және т. б.) тарту; • Қажетті құжаттарды, материалдарды жинау. <p>6. Басқа мамандардың қызметтерін ұсынуды қамтамасыз ету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблемалық мәселені, тәуекелді анықтау; <p>Маманды (-дарды) таңдап алу; Қажетті</p>
--	--	--	--	--	--	--

						маманға (-дарға) қайта бағыттау.	
4-5	4-5	2635-6-010 Отбасын сақтау жөніндегі маман	Орындау	Негізгі өндіріс/ қызмет көрсету	Заңнамалық база: 1.«Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» ҚР Кодексі; 2. «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-ІІ Заңы; 3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ Заңы; 4. «Мемлекеттің қорғаншылық және қамқоршылық жөніндегі функцияларын жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 30 наурыздағы № 382 қаулысы; 5. ҚР Әлеуметтік кодексі; 6. Мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда құжаттау, құжаттаманы басқару және	1. Өтінішті тіркеу: • Бастапқы іс-жүргізуді басқару, жеке және заңды тұлғалардан түскен хаттар мен өтініштерді тіркеу. 2. Бастапқы деректерді жинау: • Өтініш берушінің өзімен әңгімелесу процесінде де, ашық көздерден іздеу арқылы да өтініш берушілердің/балалардың деректерін жинау; • Қабылдау кезінде өтініш берушілермен әңгімелесуді дұрыс жүргізу. 3. Отбасының әл-ауқатының деңгейін анықтау: • Өтініш берушімен/баламен әңгімелесу, сондай-ақ ҚР Әлеуметтік кодексіне және ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес ашық көздерден ақпарат іздеу арқылы	1.Орындаушылық 2.Стреске төзімділік 3. Уақытты басқара білу (тайм-менеджмент) 4.Әдептілік 5.Жауапкершілік 6.Эмпатия 7.Қарым-қатынастық 8. Өзін-өзі дамытуға ұмтылу 9. Тәртіптілік 10. Топта жұмыс істей білу 11. Эмоционалды елгезектік

				<p>электрондық құжат айналымы жүйелерін пайдалану қағидалары және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және нормативтік актілері.</p>	<p>отбасының/балалардың әл-ауқатының деңгейін айқындау.</p> <p>4. Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қызметтер (оның ішінде арнаулы әлеуметтік қызметтер) көрсетуге мұқтаж деректер базасын толтыру:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Деректер базасымен, оның ішінде ашық мемлекеттік деректер базасымен жұмыс істеу; • Қабылдау кезінде өтініш берушілермен әңгімелесуді дұрыс жүргізу. <p>5. Баланы/балаларды қорғау жөнінде шұғыл шаралар қабылдау (жергілікті қорғаншылық және қамқоршылық органдарына жүгіну):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Балалар мен балаға қауіп деңгейін анықтау; • Құзыретті органдарға жүгіну; • Басқа мамандарды (заңгерлерді, психологтарды және т. б.) тарту; 	
--	--	--	--	---	--	--

						<ul style="list-style-type: none"> • Қажетті құжаттарды, материалдарды жинау. <p>6. Басқа мамандардың қызметтерін ұсынуды қамтамасыз ету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблемалық мәселені, тәуекелді анықтау; Маманды (-дарды) таңдап алу; Қажетті маманға (-дарға) қайта бағыттау. 	
4-5	4-5	2635-7-006 Әлеуметтік жұмыс, алкогольге тәуелді отбасыларға көмек көрсету жөніндегі маман	Орындау	Негізгі өндіріс/ қызмет көрсету	<p>Заңнамалық база:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» ҚР Кодексі; 2. «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-II Заңы; 3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы; 4. «Мемлекеттің қорғаншылық және қамқоршылық жөніндегі функцияларын жүзеге 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Өтінішті тіркеу: <ul style="list-style-type: none"> • Бастапқы іс-жүргізуді басқару, жеке және заңды тұлғалардан түскен хаттар мен өтініштерді тіркеу. 2. Бастапқы деректерді жинау: <ul style="list-style-type: none"> • Өтініш берушінің өзімен әңгімелесу процесінде де, ашық көздерден іздеу арқылы да өтініш берушілердің/балалардың деректерін жинау; • Қабылдау кезінде өтініш берушілермен әңгімелесуді дұрыс жүргізу. 3. Отбасының әл- 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Орындаушылық 2. Стреске төзімділік 3. Уақытты басқара білу (тайм-менеджмент) 4. Әдептілік 5. Жауапкершілік 6. Эмпатия 7. Қарым-қатынастық 8. Өзін-өзі дамытуға ұмтылу 9. Тәртіптілік 10. Топта жұмыс істей білу 11. Эмоционалды елгезектік

				<p>асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 30 наурыздағы № 382 қаулысы;</p> <p>5. ҚР Әлеуметтік кодексі;</p> <p>6. «Халықты әлеуметтік қорғау саласында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 26 наурыздағы № 165 бұйрығы және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және нормативтік актілері.</p>	<p>ауқатының деңгейін анықтау:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өтініш берушімен/баламен әңгімелесу, сондай-ақ ҚР Әлеуметтік кодексіне және ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес ашық көздерден ақпарат іздеу арқылы отбасының/балалардың әл-ауқатының деңгейін айқындау. <p>4. Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қызметтер (оның ішінде арнаулы әлеуметтік қызметтер)көрсетуге мұқтаж деректер базасын толтыру:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Деректер базасымен, оның ішінде ашық мемлекеттік деректер базасымен жұмыс істеу: • Қабылдау кезінде өтініш берушілермен әңгімелесуді дұрыс жүргізу. <p>5. Баланы/балаларды қорғау жөнінде шұғыл шаралар қабылдау (жергілікті қорғаншылық</p>
--	--	--	--	--	--

						<p>және қамқоршылық органдарына жүгіну):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Балалар мен балаға қауіп деңгейін анықтау; • Құзыретті органдарға жүгіну; • Басқа мамандарды (заңгерлерді, психологтарды және т. б.) тарту; • Қажетті құжаттарды, материалдарды жинау. <p>б. Басқа мамандардың қызметтерін ұсынуды қамтамасыз ету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблемалық мәселені, тәуекелді анықтау; Маманды (-дарды) таңдап алу; Қажетті маманға (-дарға) қайта бағыттау. 	
--	--	--	--	--	--	---	--

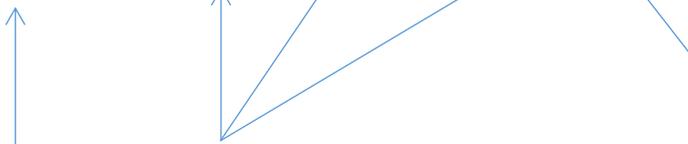
9. КӘСІПТІК БІЛІКТІЛІК КАРТАСЫ

№	СЫНЫПТАУЫШТАРДЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТЫ ЖІКТЕЛУІ 2008 (бастапқы топтар)	Сәнікесіп	ҰҚС 01-2017 (бастапқы топтар)	Сәнікесіп	ҰҚС 01-2017 (сыныптауыштардың топтары)	ҰҚС (сыныптауыштардың негізгі)	ҰҚС (кәсіптің атауы)	СЫН				ОКЭД секция топ
								дағдыла	рдың	УБЖ	ленгейі	

	СХСЖ коды	Ағылшын тіліндегі атауы	Орыс/қазақ тілдердегі атауы		ҰҚС коды	Қазақ тіліндегі атауы	Орыс тіліндегі атауы		ҰҚС коды	Қазақ тіліндегі атауы	Орыс тіліндегі атауы	топтары)					сынып ішкі сынып			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18			
1	2635	Social work and counselling professionals	Әлеуметтік жұмысты ұйымдастыру және жүргізу саласындағы кәсіби мамандар		2635	Әлеуметтік жұмысты ұйымдастыру және жүргізу саласындағы кәсіби мамандар	Специалисты- профессионалы в области организации и ведения социальной работы		2635-5	Отбасылық қатынастар саласындағы әлеуметтік жұмыс жөніндегі кәсіби мамандар	Специалисты - профессиона лы по социальной работе в области семейных отношениях	2635-5-001	Отбасы және неке жөніндегі кеңесші	4	5-6	5-6	Денсаулық сақтау және халыққа әлеуметтік қызмет көрсету Кәсіби топтар мен кіші топтар: - 87 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, әлеуметтік қызметтер көрсету - 87.9 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, өзге де әлеуметтік қызметтер көрсету - 87.90 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, өзге де әлеуметтік қызметтер көрсету - 87.90.0 Өмір сүруді қамтамасыз ете отырып, өзге де әлеуметтік қызметтер көрсету			
3												2635-5-002	Отбасы және балалар жөніндегі кеңесші		5-6	5-6				
4												2635-6-005	Отбасы және балалық істері бөлімінің маманы		4-5	4-5				
6												2635-7	Нашакорлар мен маскүнемдермен әлеуметтік жұмыс жөніндегі кәсіби мамандар	Специалисты - профессиона лы по социальной работе с наркоманами и алкоголиками	2635-7-006	Әлеуметтік жұмыс, алкогольге тәуелді отбасыларға көмек көрсету жөніндегі маман			4-5	4-5
7												2635-6	Балаларды қорғау саласындағы әлеуметтік жұмыс жөніндегі кәсіби мамандар	Специалисты - профессиона лы по социальной работе в области защиты детей	2635-6-010	Отбасын сақтау жөніндегі маман			4-5	4-5

10. ФУНКЦИОНАЛДЫ КАРТА

СБШ	ҰҚС									
8										
7										
6			Отбасы және балалар жөніндегі кеңесші	Отбасы және неке жөніндегі кеңесші						
5	Әлеуметтік жұмыс, алкогольге тәуелді отбасыларға көмек көрсету	Отбасы және балалық істері бөлімінің маманы	Отбасы және балалар жөніндегі кеңесші	Отбасы және неке жөніндегі кеңесші	Отбасын сақтау жөніндегі маман					

	жөніндегі маман								
4	Әлеуметтік жұмыс, алкогольге тәуелді отбасыларға көмек көрсету жөніндегі маман	Отбасы және балалық істері бөлімінің маманы			Отбасын сақтау жөніндегі маман				
3									
2									